

ALUEEN NIMI TYÖPAJOJEN JA AMMATILLISEN KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJIEN YHTEISTYÖN LINJAUKSET

Sopijaosapuolet

Voimaantulo ja voimassaolo

Linjausten soveltaminen käynnistyy kaikkien osapuolten allekirjoitettua tämän asiakirjan. Mukaan on myöhemmin mahdollista ottaa myös muita alueen työpajoja ja ammatillisen koulutuksen järjestäjiä. Alkuperäisiä sopijaosapuolia tiedotetaan uusista osapuolista viivyttämättä.

Osapuolet sitoutuvat tiedottamaan linjauksista organisaationsa sisällä heti niiden soveltamisen käynnistyttyä. Jo viestinnän alkuvaiheessa toiminnan tavoitteita ja seuraavia askelia on kuvattava riittävällä tarkkuudella. Soveltamisen käynnistyttyä "suunnittelemme yhteistyötä" muuttuu kuvaamaan uutta vaihetta, jolloin "teemme yhteistyötä" on linjausten hengen mukainen tapa viestiä.

Linjaukset ovat voimassa toistaiseksi.

Tarkoitus ja lähtökohdat

Linjausten tarkoituksena on edistää alueen työpajojen ja koulutuksen järjestäjien yhteistyötä ja varmistaa, että yksilön, eli valmentautujan tai opiskelijan, etua painotetaan kaikessa osapuolten yhteistyöhön liittyvässä päätöksenteossa huomioimalla kohderyhmän erityispiirteet mahdollisimman laajasti.

Linjausten lähtökohtana osapuolten yhteistyössä ja vastuualueista päätettäessä on luoda yksilöiden tueksi pysyviä toimintamalleja, joista on konkreettista hyötyä myös työpajoille, koulutuksen järjestäjille ja lisäksi yhteiskunnalle laajemmassakin mittakaavassa.

Taustoja ja huomiota vaativia seikkoja on kuvattu tämän asiakirjan liitteessä. Myös työpajojen oppimisympäristöjen tunnistamisraportit liitetään asiakirjaan allekirjoittamisen yhteydessä.

Yhteistyön toimintamalli

Osapuolet sitoutuvat nimeämään omassa organisaatiossaan yhteistyötä koordinoivan vastuuhenkilön. Isommissa organisaatioissa voidaan nimetä useampi vastuuhenkilö esim. aloittain tai toimipisteittäin.

Vastuuhenkilöt kokoontuvat 1-3 kertaa vuodessa, alkuvaiheessa tarpeen mukaan useamminkin. Tapaamisissa sovitaan ja päätetään alueellisen yhteistyön tarkemmista tavoitteista ja vastuuhenkilöiden tehtävistä, toiminnan vuosikellosta, yhteistyön kehittämisen askelmerkeistä ja seurannasta sekä luodaan puitteet opinnollistamistyöhön liittyvälle vertaiskehittämiselle.

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry tukee alueita opinnollistamisessa sekä työpajojen ja koulutuksen järjestäjien välisessä yhteistyössä. Yhdistys tarjoaa tueksi mm. alueellista toimintaansa, koulutuksia, seminaareja, ALU-koordinaattoreita ja muita sidosryhmiä. Yhdistys tuo alueen toimintaan pysyvyyttä ja valtakunnallista näkökulmaa. Lisäksi yhdistys tukee verkostoa saamaan mukaan alueellisia TE-palveluita mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Yhteistyön linjausten kannalta on kuitenkin syytä huomioida, että Valtakunnallinen työpajayhdistys ry ei ole varsinainen sopijaosapuoli.

Osapuolten vastuualueet

Yksilön oppimisvalmiuksien kehittämisen tulee aina olla tavoitteena osapuolten vastuualueista päätettäessä. Osapuolet sitoutuvat panostamaan tämän tavoitteen edellyttämän pedagogiseen suunnittelutyöhön, mikä käytännössä tarkoittaa sitä, että jokaiselle yksilön kannalta olennaiselle toiminnolle laaditaan ohjeistus riittävällä tarkkuudella. Ohjeistuksessa pyritään paja- ja/tai opiskelutoiminnan lisäksi hahmottamaan myös sitä, miten ohjaamot ja työvoimaviranomaiset toimivat yksilön tukena kokonaisuutta tarkasteltaessa.

Linjaukset mahdollistavat kaksisuuntaisen valmentautuja- ja opiskelijaliikenteen työpajojen ja koulutuksen järjestäjien välillä. Työpajojen valmentautujia voidaan ohjata ammatillisten opintojen pariin ja toisaalta ammatillisen koulutuksen opiskelijoille voidaan tarvittaessa tarjota mahdollisuutta työpajalla toteutettavaan oppimis- tai tukijaksoon.

Osapuolet noudattavat yhteistyössä ajantasaisia lakeja, asetuksia ja ohjeita, mm. ohjeistusta TEM/2414/03.01.04/2018 sekä lakia ammatillisesta koulutuksesta 531/2017 ja asetusta ammatillisesta koulutuksesta 673/2017.

Valmentautujat

Valmentautujille, joilla on valmiuksia ja motivaatiota siirtyä työpajalta tekemään ammatillisia opintoja, pyritään löytämään ensisijaisesti allekirjoittaneiden koulutuksen järjestäjien tarjonnasta sopiva opiskelupaikka. Opintojen pariin hakeutumista tuetaan työpajalla mm. siten, että pajan vastuuhenkilö on yhteydessä koulutuksen järjestäjän vastuuhenkilöön sopiakseen siirtymisestä yksilön kannalta mahdollisimman sujuvasti. Ennen siirtymistä lyödään lukkoon myös työpajan rooli opintoihin liittyvien mahdollisten tukipalvelujen osalta ja keskustellaan mahdollisuudesta järjestää opintoihin liittyviä näyttöjä valmentautujalle tutussa pajaympäristössä.

Yksilön statuksen muuttuminen opiskelijaksi saattaa vaikuttaa heikentävästi työkokeilun tai kuntouttavan toiminnan aikana myönnettyyn työmarkkinatukeen. Statuksen muuttumisen vaikutus valmentautujan toimentuloon on selvítettävä ennen kuin hän tekee päätöksensä opiskelemaan lähtemisestä.

Opiskelijat

Opiskelijoille, joilla on selkeä riski keskeyttää opinnot ja jotka tarvitsevat laajempaa yksilöllistä tukea ja ohjausta, tarjotaan koulutuksen järjestäjän toimeksiannosta mahdollisuutta siirtyä työpajalle ennalta sovittavaksi määräajaksi tekemään henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) mukaisia opintoja. Koulutuksen järjestäjän vastuuhenkilö ottaa tällöin yhteyttä työpajan vastuuhenkilöön varmistuakseen siitä, että pajalla on valmius ottaa opiskelija vastaan ja sopiaukseen käytännön järjestelyistä.

Vastuuhenkilöt allekirjoittavat ennen pajajakson alkua valmentautujakohtaisen sopimuksen, jossa huomioidaan, mitä koulutussopimuksesta on määriteltä ammatillisen koulutuksen laissa 531/2017 ja asetuksessa 673/2017.

Yksilön toimeentulo on varmistettava opiskelijan siirtyessä pajajaksolle. Mikäli statuksen muuttuminen vaikuttaa negatiivisesti esim. opiskelijalle myönnettyihin opintososiaalisiin etuuksiin, pitää toimeentulon turvaamiseksi auttaa yksilöä löytämään muita ratkaisuja.

Koulutuksen järjestäjä vastaa pajajaksolle siirtyvän opiskelijan vakuutuksista sekä tarvittaessa myös matkoista ja ruokailusta. Opiskelija kuuluu tällöin myös koulutuksen järjestäjän opiskelijahuollon piiriin. Työpaja vastaa osaltaan pajajaksoon liittyvistä käytännön järjestelyistä ja opiskelijan työturvallisuudesta yleisesti hyväksyttyjen käytäntöjen mukaisesti.

Työkuorman jakaminen

Yksittäisten opiskelijoiden ja valmentautujien asioista päätettäessä pyritään ns. vaihtokauppa-ajatteluun osapuolten vastuualueita määriteltäessä. Tällöin työkuormaa jaettaessa pyritään hyödyntämään osapuolten osaamista ja resursseja siten, että työtaakka jakautuu kohtuullisen tasaisesti yksilön kehittymistä tukevista

tukitoimista sovittaessa. Vastuualueiden määrittämisen jälkeen käydään keskustelua yksilön kannalta käytössä olevan rahoituksen kohdentamisesta. Mikäli toinen osapuolista ei muutoin saa tehdystä työstä olosuhteisiin nähden kohtuullista korvausta, voidaan tarvittaessa sopia opiskelijapäivähinnasta.

Työpajan toimiessa opiskelijan näytöympäristönä on luonnollista, että työpajan henkilöstö osallistuu näyttöjen arviointiin. Koulutuksen järjestäjä vastaa aina järjestelyistä ja arvioijien perehdyttämisestä, mutta työpajalta voidaan valita työelämän edustaja arvioimaan opiskelijan osaamista. Kyseinen käytäntö on olennainen seikka arvioinnin laadun kannalta ja kokemusten karttuessa työpaja pystyyneen lisäksi auttamaan koulutuksen järjestäjää arviointikäytäntöjen kehittämisessä.

Rahoitus

Linjausten hengen mukaisesti osapuolet pyrkivät kohdentamaan yksilöiden tarpeisiin käytössä olevaa rahoitusta mahdollisimman tehokkaasti huomioiden mm. tuloksellisuuden. Rahoituksen on toimittava yksilön kannalta mahdollisimman joustavasti kaikissa nivelvaiheissa. Asioista sovittaessa on myös huomioitava rahoitusjärjestelmään kuuluvat maksuliikenteeseen liittyvät viiveet. Proaktiivisesti rahoituksen kohdentamisesta sovittaessa on lisäksi otettava huomioon mahdollinen epäonnistuminen, eli tilanne, jossa tavoitteisiin ei päästä suunniteltujen tukitoimien toteuttamisesta huolimatta.

Mikäli työpajalla ja koulutuksen järjestäjällä on sama ylläpitäjä (tämä koskee lähinnä kunnan omistamia toimijoita) on suositeltavaa, että rahoituksen kohdentamisesta keskustellaan päättävällä tasolla, jolloin tiettyihin tarpeisiin on mahdollista korvamerkitä resursseja ennakoivasti. Pyrkimyksenä on tällöin avata hallintorajojen välisiä rajapintoja tiivistämällä osapuolten yhteistyötä. Näin varmistetaan, että tehostettua ohjausta tarvitsevia opiskelijoita tuetaan entistä paremmin ja toisaalta voidaan samanaikaisesti avata ammatillisen koulutuksen ovia yhä useammalle valmentautujalle.

Salassapito

Sopijaosapuolten toisiltaan saama tieto, joka sisältää liike- tai ammatillisalaisuuksia, teknisiä salaisuuksia tai kaupallisia tai rahoitusta koskevia tietoja, jotka omistaja on luovuttanut toiselle sopijaosapuolelle luottamukselliseksi merkittynä, on luottamuksellista ja salassa pidettävää tietoa.

Jokainen sopijaosapuoli vakuuttaa jokaiselle muulle sopijaosapuolelle käsittelevänsä luottamuksellista tietoa siten, ettei

- se käytä saamaansa luottamuksellista tietoa muuhun tarkoitukseen kuin näissä linjauksissa mainittujen velvoitteidensa täyttämiseen; ja ettei
- luovuta saamaansa luottamuksellista tietoa kolmannelle ilman etukäteen toiselta sopijaosapuolelta hankkimaansa kirjallista lupaa, joka on pyydettävä erikseen jokaista luottamuksellisen tiedon luovutusta varten.

Salassapitovelvollisuus ei kuitenkaan koske sellaista luottamuksellista tietoa, jonka vastaanottanut sopijaosapuoli voi osoittaa

- olleen julkinen tai muulla tavalla yleisesti saatavilla oleva tieto vastaanottohetkellä
- olevan julkaistu tai muulla tavalla yleisesti saatavilla sen jälkeen kun vastaanottava sopijaosapuoli on tiedon vastaanottanut, mutta ei kuitenkaan vastaanottavan sopijaosapuolen toimesta tai tekemättä jättämisestä johtuen
- olleen vastaanottavan sopijaosapuolen hallussa jo vastaanottohetkellä ilman mitään salassapitorajoituksia tai luottamuksellisuussitoumuksia.

Luottamuksellisella tiedolla näissä linjauksissa tarkoitetaan kaikkea sopijaosapuolten toisilta sopijaosapuolilta saamaa teknistä, taloudellista ja kaupallista tietoa, johon luetaan kuuluvaksi tausta-aineisto niin suullisessa, kirjallisessa kuin elektronisessa muodossa, jonka sopijaosapuoli luovuttaa muulle tai muille sopijaosapuolille, ja joka on selvästi merkitty tai identifioitu luottamukselliseksi. Lisäksi sopijaosapuolet ovat velvollisia pitämään salassa kaiken sen, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa 621/99, sen perusteella annetussa asetuksessa ja muussa laissa määrätään salassa pidettävistä asiakirjoista. Tämä velvoite on voimassa myös allekirjoitettujen linjausten päättymisen tai purkamisen jälkeen.

Irtisanominen/muuttaminen tai purkaminen

Yhteistyö voidaan irtisanoa/muuttaa tai purkaa vain kirjallisesti sopijaosapuolten kesken. Poikkeuksena on tilanne, jossa työpajoilla suoritettavaa opintojaksoa ei voida toteuttaa esimerkiksi opetusta koskevien lakien, asetusten tai määräysten vuoksi, jolloin ammatillisen koulutuksen järjestäjällä on oikeus purkaa linjaukset yksipuolisesti. Osapuolet sitoutuvat kuitenkin saattamaan toiminnan yksilöiden kannalta mahdollisimman hyvin loppuun, vaikka linjausten irtisanominen/muuttaminen tai purkaminen tulee ajankohtaiseksi.

Linjauksista aiheutuvat erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan neuvotteluin osapuolten kesken. Mikäli esille nousseita erimielisyyksiä ei pystytä ratkaisemaan neuvottelemalla, voidaan ratkaisua tarvittaessa hakea oikeusteitse.

Asiakirjojen lukumäärä

Tästä asiakirjasta on tehty XX samansisältöistä kappaletta: yksi kullekin sopijaosapuolelle.

Allekirjoitukset

Liite

Työpajojen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjien yhteistyön merkitys on korostunut ammatillisen koulutuksen siirryttyä 1.1.2018 entistä vahvemmin työelämässä tapahtuvaan opiskeluun, jolloin koulutuksen järjestäjien on löydettävä sopivia oppimisympäristöjä mm. erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille. Tässä yhteydessä työpajojen vahvuudeksi muihin organisaatioihin verrattuna on todettu laaja kokemus haastavan kohderyhmän ohjaamisesta sekä yksilön kokonaisvaltaisen kehittymisen tukemiseen muokatut toimintatavat. Työpajojen valmentajilla on osaamista mm. haasteellisessa elämäntilanteessa olevien nuorten ohjaamiseen liittyen ja lisäksi heidän toimenkuvansa on rakennettu niin, että yksilöiden kehittymisen tukemiseen ja kannustamiseen on varattu riittävästi aikaa. Käytäntöjä on muokattu erityisesti työelämässä tärkeinä pidettyjä taitoja, esim. työvalmius ja oppimaan oppiminen, silmällä pitäen.

Yhteistyön ja sitä kautta yksilön työllistymisen edistäminen edellyttää työpajoilta sitä, että opinnollistamiseen liittyvä perustyö on tehty huolellisesti yhdessä alueen koulutuksen järjestäjän/järjestäjien ammatillisten opettajien kanssa. Perustyöhön kuuluu, että työpaja on toimintansa puitteissa laatinut oppimisympäristön tunnistamisraportin riittävällä tarkkuudella, jolloin on muodostunut selkeä käsitys siitä, mitä ammatillisen koulutuksen perustutkintojen kokonaista tutkinnon osaa/osia pystytään toteuttamaan pajatoiminnan puitteissa. Tunnistamisraportit liitetään linjauksiin allekirjoittamisen yhteydessä, jolloin varmistutaan siitä, että koulutuksen järjestäjillä on tarvittava tieto kaikkien mukana olevien työpajojen toiminnasta. Opinnollistamisen perustyöhön kuuluu myös osaamistodistusvalmiuden saavuttaminen valittuihin tutkinnon osiin liittyen. Osaamistodistus auttaa koulutuksen järjestäjiä pajajaksolta opiskelemaan siirtyvän valmentautujan ammatillisten opintojen henkilökohtaistamisen suunnittelussa.

Linjaukset allekirjoittaa organisaation johdossa toimiva henkilö, jonka tehtävänä on löytää yhteistyötä koordinoiva vastuuhenkilö yhteistoiminnan kehittämistä ja siihen liittyvää tiedottamista varten. Vastuuhenkilön nimeäminen mahdollistaa yhteistyössä "yhdessä luokun periaatteen" mukaisen toimintamallin. Linjausten allekirjoittaja lähettää vastuuhenkilön yhteystiedot osapuolille ja Valtakunnallinen työpajayhdistys ry:lle heti allekirjoittamisen jälkeen.

Jo ensimmäisen vastuuhenkilöiden tapaamisen yhteydessä on linjausten hengen mukaisesti avattava keskustelu työpajojen ja koulutuksen järjestäjien työntekijävaihtoon liittyvistä mahdollisuuksista. Alkuvaiheessa osapuolten yhteistyötä syventävä muutaman päivän vaihtojakso voi koskea mm. opinto-ohjaajia, opiskelijahuoltohenkilöstöä, ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen opettajia ja yhteisiä työvalmentajia. Työntekijävaihdon ja vastuuhenkilöiden tapaamisen ensisijaisena tavoitteena on varmistaa, että osapuolet oppivat tuntemaan toisensa riittävän hyvin löytääkseen niitä toiminnan osa-alueita, joiden suhteen yhteistyötä ja erityisesti opinnollistamista kannattaa lähteä suunnittelemaan tarkemmin. Työntekijävaihdon lisäksi on yhteistyön syventämistä ajatellen suositeltavaa järjestää osapuolten henkilöstöille suunnattuja yhteisiä koulutuksia. Mahdollisimman pian linjausten allekirjoittamisen jälkeen on myös suositeltavaa, että osapuolet kutsuvat toistensa vastuuhenkilöt vierailulle omiin toimipisteisiinsä tutustumaan oppimisympäristöihin ja toiminnan vastuuhenkilöihin.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä muuttuu vuoteen 2022 mennessä siten, että 50 % on opiskelijamääriin perustuvaa rahoitusta, 35 % tulosrahoitusta ja 15 % vaikuttavuusrahoitusta. Tulosrahoitusta myönnetään suoritettujen tutkintojen ja tutkinnon osien perusteella, kun taas vaikuttavuusrahoitukseen vaikuttaa valmistuneen opiskelijan sijoittuminen työelämään tai jatko-opintojen pariin. Työpajojen ja koulutuksen järjestäjien yhteistoimintaa pilkottaessa konkreettisiin osiin ja tavoitteisiin on suositeltavaa keskustella siitä, miten tulos- ja vaikuttavuusrahoitusta kohdennetaan. Tässä yhteydessä tulee ajankohtaiseksi sopia osapuolten yhteistyössä sovellettavasta mahdollisesta tulospalkkiomenettelystä, joka lähtökohtaisesti sidotaan suoritettaviin tutkinnon osiin. Mikäli esim. keskeyttämisen alla olleen opiskelijan suhteen on päädytty pajajaksoon, jonka siivittämänä yksilö on saanut suunnitellut opinnot tehtyä, on linjausten hengen mukaisesti paikallaan keskustella tulosrahoituksen jakamisesta osapuolten kesken. Mikäli osapuolet taas ovat ohjanneet valmistuvaa opiskelijaa yhteistyössä eteenpäin kohti työelämää tai jatko-opintoja, saattaa vastaava tilanne syntyä vaikuttavuusrahoituksen liittyen.

Linjausten otsikon "Osapuolten vastualueet" alaotsikon "Työkuorman jakaminen" alla mainittu opiskelijapäivähinta vaihtelee sisällöltään. Perustaso muodostuu työvalmennuksesta ja siihen liittyvistä päivittäisistä kirjauksista. Keskitaso muodostuu työvalmennuksen ja yksilövalmennuksen kokonaisuudesta, jolla työskennellään opiskelijan työpajajaksolle asetetun tavoitteen toteuttamiseksi moniammatillisessa työympäristössä. Vaativa taso sisältää edellisten lisäksi oppimiseen liittyvien haasteiden selvittämistä ja tarkoituksenmukaisen jatkosuunnitelman laatimisen yhdessä opiskelijan, oppilaitoksen ja työryhmän kanssa.

Hinnoitteluesimerkki tasoittain:
Perustaso 30-45 euroa / päivä
Keskitaso 40-80 euroa / päivä
Vaativa taso alkaen 70 euroa / päivä.

Kauemmin yhteistyötä keskenään tehneet toimijat pystyvät määrittelemään päivähinnan suosituksesta riippumatta yhteistyön tuoman lisäarvon mukaisesti. Rahaliikenne on kuitenkin mahdollista vain tukitoimien osalta, joten osapuolten on asioista päätettäessä pystyttävä erottelemaan tukitoimet perustoiminnasta, joksi lasketaan esim. koulutussopimuksen alla tapahtuva osaamisen hankkiminen. Jotta tukitoimien hinnoittelua pystyttäisiin tekemään mahdollisimman oikeudenmukaisesti, on osapuolten avattava ansaintalogiikkaansa toisilleen riittävällä tarkkuudella. Tässä yhteydessä on myös huomioitava yhteistyössä vallitseva kokonaistilanne. Yksittäisen yksilön tukitoimista sovittaessa ei aina ole mahdollista jakaa työkuormaa tasaisesti, mutta mitä laajemmin asioita tehdään yhdessä, sitä sujuvammin on mahdollista toimia vaihtokauppa-ajattelun periaatteiden mukaisesti. Keskusteluun opiskelijapäivähinnan suuruudesta palataan vastuuhenkilöiden tapaamisissa.

Todetusti erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden osalta koulutuksen järjestäjä saa 150 % rahoitusta, jolloin tukitoimista päätettäessä pajajakso tavanomaista laajempine tukitoimineen on mahdollinen. Rahoituksen jakamisesta on tällöinkin suositeltavaa keskustella tukitoimista sovittaessa. Linjausten hengen mukaisesti järkevä toimintamalli on edelleen pyrkiä kohdentamaan käytössä olevaa rahoitusta ainakin osittain tutkinnon osan tai osien suorittamiseen.

Työpajan ja koulutuksen järjestäjän sopiessa yksilön asioista tapauskohtaisesti on kiinnitettävä huomiota siihen, että hallinnolliset ratkaisut eivät vaikuta negatiivisesti yhteistyön sujuvuuteen. Mahdollisen rahaliikenteen suhteen on suositeltavaa sopia palvelukokonaisuuksista, jolloin pystytään välttymään turhan raskaiden laskutuskäytäntöjen rakentamiselta.

Yhteistyötä kehitettäessä suunnitelmallisempaan suuntaan on linjausten hengen mukaista selvittää mahdollisuutta sopia opiskelijoille varatuista pajatoiminnan puitteeseen integroitavista kiintiöpaikoista. Koulutuksen järjestäjä vastaa tällöin paikkojen täyttämisestä ennakoitujen tarpeiden mukaisesti, jolloin työpaja pystyy suunnittelemaan toimintaansa paremmin kohderyhmän tarpeet huomioiden.

Valtakunnallinen työpajayhdistys ry:n toimesta mallinnetaan työpajojen koulutuksen järjestäjille tarjoamia ammatillisen koulutuksen tukipalveluja Työpajatoiminnan opinnollistaminen -hankkeessa vuoden 2019 loppuun mennessä. Työpajojen ja koulutuksen järjestäjien vastuuhenkilöiden tapaamisten tarkoituksena on omalta osaltaan luoda edellytyksiä sille, että yhteistyötä koskevia tukipalveluja pystytään pilotoimaan käytännössä, jonka jälkeen niitä on mahdollista juurruttaa osaksi osapuolten varsinaista toimintaa.